

KURATORIUM OŚWIATY
W KRAKOWIE

.....
/kod ucznia/

**Małopolski Konkurs Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych
w roku szkolnym 2020/2021**

3 marca 2021 r.

Wolność, równość, braterstwo

Etap wojewódzki: „Każdy człowiek ma prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa swojej osoby”

Droga Uczestniczko, Drogi Uczestniku Małopolskiego Konkursu Języka Polskiego!

Przede wszystkim gratulujemy Ci zakwalifikowania się do etapu wojewódzkiego. Dziś zapraszamy Cię do zmierzenia się z zadaniami, które koncentrują się wokół problemów wolności. Po przeczytaniu konkursowych lektur wiesz już, że wolność to wartość, za którą niektórzy płacą najwyższą cenę. Zdobytą podczas czytania wiedzę wzbogać własnymi refleksjami i wykorzystaj w trakcie rozwiązywania zadań. Nie używaj korektora ani zmywalnych przyborów piśmiennych. Błędną odpowiedź przekreśl.

Na rozwiązanie 7 zadań masz 120 minut. Możesz uzyskać 70 punktów.

Życzymy powodzenia!

Organizatorzy

miejsce na metryczkę ucznia

zadanie	liczba punktów			kody sprawdzających
	możliwych do uzyskania	uzyskanych	po weryfikacji	
1.	5			
2.	5			
3.	8			
4.	12			
5.	10			
6.	9			
7.	21			
suma	70			

.....
/imię i nazwisko Przewodniczącego Komisji/

.....
/podpis/

Przeczytaj uważnie załączony tekst i wykonaj zadania z nim związane.

James Grover Thurber

Bajka o ichneumonie¹ miłującym pokój

Pewnego razu w Kobralandzie urodził się ichneumon, który nie miał ochoty walczyć nie tylko z kobrai, lecz w ogóle z kimkolwiek. Wiadomość o tym rozprzestrzeniła się szybko po całym kraju i wkrótce wszystkie ichneumony wiedziały, że jeden z nich odmawia zadawania śmierci kobrai. Gdyby wzbraniał się walczyć przeciwko czemuś innemu, nie można by go było zmusić, ale z kobrai każdy ichneumon obowiązany jest walczyć na śmierć i życie.

– A właściwie dlaczego? – pytał ichneumon miłujący pokój.

I zaraz poszło z ust do ust, że ten stuknięty intelektualista nie tylko tworzy partię na rzecz kobrai, lecz zwraca się przeciwko ideałom i tradycjom ichneumonizmu.

– On zwariował – stwierdził ojciec.

– On jest chory – powiedziała matka.

– On jest tchórzem – krzyczeli bracia.

– On jest ichneumoseksualistą – szeptała innym siostra.

Obce ichneumony, które nawet z widzenia nie widziały ichneumona miłującego pokój, utrzymywały, że dane im było obserwować, jak on czołgał się na brzuchu, przymierzał skórę kobrai i przygotowywał zamach stanu w Ichneumonii.

– Używam tylko swego rozumu i inteligencji – bronił się młody ichneumon.

– Zdrada i rozum idą ręką w rękę – powiedział jeden z sąsiadów.

– Inteligencja jest bronią wrogów – dodał drugi.

W końcu rozeszła się pogłoska, że nasz ichneumon ma zęby pełne jadu, jak kobrai, i wytoczono mu proces. Na pytanie, czy jest winien, wszyscy podnieśli łapy i młody ichneumon został skazany na wygnanie.

Morał: łatwiej ujdiesz wrogom niż swoim.

(1840 r.)

¹ ichneumon (mangusta) – mały drapieżny ssak żywiący się m. in. węzami.

Zadanie 1.

a) (0-1) Uzasadnij, że głównego bohatera bajki można nazwać odmieńcem.

.....
.....
.....

b) (0-2) Uzupełnij notatkę o rodzinie wyrazów, do której należy synonim rzeczownika „odmieńiec”. Zapisz formant, za pomocą którego zostały utworzone słowa: „odmieńiec” i jego synonim.

formant: .....

c) (0-2) Nazwij imiesłów podkreślony w tytule „Bajka o ichneumonie miłującym pokój” i przekształć go na zdanie podrzędne.

miłującym – imiesłów .....

przekształcenie: Bajka o ichneumonie, ...

Zadanie 2. (0-5)

Odtwórz zdarzenia z bajki, aby zilustrować mechanizm działania grupy wobec jednostki.

mechanizm społeczny	zdarzenia z bajki
kryzys społeczności	
wskazanie ofiary	
nienawiść wobec ofiary	
zbiorowe oskarżenie	
pozbycie się ofiary / wyrok	

Zadanie 3.

Udowodnij, że różne teksty poruszają podobne problemy.

a) (0-3) Opisz trzy podobieństwa między Jonathanem Livingstonem a ichneumonem miłującym pokój.

1) .....

.....

.....

.....

2) .....

.....

.....

.....

3) .....

.....

.....

.....

b) (0-2) Wyjaśnij, na czym polega różnica między przesłaniem *Bajki o ichneumonie...* oraz noweli *Mewa*.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) (0-3) Spośród lektur konkursowych z etapu szkolnego lub rejonowego podaj jeden przykład tekstu, który opisuje wykluczenie jednostki przez społeczność. Uzasadnij swój wybór, przywołując konkretną sytuację z lektury.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (0-12)
Wyjaśnij, w jaki sposób bohaterowie konkursowych lektur rozumieli wolność. W kilkudzaniowej wypowiedzi odwołaj się do całego utworu oraz zamieszczonego niżej cytatu lub wskazanej sytuacji. Napisz, jaką cenę bohaterowie płacą za swoją wolność.

a) „[...] Któż by chciał znosić
To, czym nas chłoszcze i znieważa czas:
Gwałty ciemieżców, nadętość pyszałków,
Męki wzgardzonych uczuć, opieszałość
Prawa, bezczelność władzy i kopniaki,
Którymi byle zero upokarza
Cierpliwą wartość? [...]”

- b) „ – Tatuś cię zabije. Zabije cię – powiedziała.
 Ale ja jej nie słuchałem. Przyszła mi do głowy pewna myśl, zupełnie wariacka.
 – Wiesz, czym bym chciał być? – spytałem. – Wiesz czym? Rozumie się, gdybym mógł,
 do cholery, naprawdę wybrać, co zechcę.
 – Czym? Prosiłam cię, żebyś nie cholerował.
 – Znasz tę piosenkę: „Jeśli ktoś przyłapie kogoś, co buszuje w zbożu”? Chciałbym...
 [...] – W każdym razie wyobraziłem sobie gromadę małych dzieci, które bawią się w jakąś
 grę na ogromnym polu żyta. Tysiące malców, a nie ma przy nich nikogo starszego, nikogo
 dorosłego... prócz mnie, oczywiście. A ja stoję na krawędzi jakiegoś straszliwego urwiska.
 Mam swoje zadanie: muszę schwytać każdego, kto się znajdzie w niebezpieczeństwie, tuż nad
 przepaścią. Bo dzieci rozhasały się, pędzą i nie patrzą, co tam jest przed nimi, więc ja muszę
 w porę doskoczyć i pochwycić każdego, kto by mógł spaść z urwiska. Cały dzień, od rana do
 wieczora, stoję tak na straży. Jestem właśnie strażnik w zbożu. Wiem, że to wariacki pomysł,
 ale tylko tym naprawdę chciałbym być. Wiem, że to wariacki pomysł.
 Phoebe długo nic nie odpowiadała. Kiedy wreszcie przemówiła, powtórzyła swoje.
 – Tatuś cię zabije.”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) scena pożegnania Keatinga

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Przeczytaj uważnie wiersz Bogdana Ostromeckiego i wykonaj zadania z nim związane.

Bogdan Ostromecki

Syzyf

*Sama walka w drodze na szczyty wystarcza,
aby zappełnić serce człowieka.*

Camus¹

Piłuje swoją górę
pod zwęglonym słońcem
jeszcze tylko kilka kroków i
kamień z hukiem wali się w dymiące morze

Bogowie
mają z czego zrywać boki

Syzyf się podnosi
rękawem ściera krew

I kiedy znów podpira bryłę
tym razem już wie

I kiedy znowu staje na udeptanej ziemi
nie więzień
zmaga się z kamieniem

I kiedy raz jeszcze zaczyna wszystko od początku

bogowie

Syzyf
szczęśliwy

1967

Z tomiku: «Znak planety» (1968), [w:] Bogdan Ostromecki, «Wybór wierszy», Czytelnik, Warszawa 1972.

¹ Albert Camus (1913-1960) – francuski pisarz, dramaturg, laureat Nagrody Nobla.

Zadanie 6.

a) (0-2) **Objaśnij znaczenie użytych w wierszu frazeologizmów.**

zrywać boki – .....

stawać na udeptanej ziemi – .....

b) (0-5) **Wybierz ten frazeologizm, który świadczy o nowym odczytaniu mitu przez poetę. W kilkudzaniowym uzasadnieniu odwołaj się do tekstu Wandy Markowskiej, wiersza Bogdana Oströmęckiego oraz wyrażenia *syzyfowa praca*.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) (0-2) **W wierszu rzeczownik *bogowie* został zapisany raz dużą, raz małą literą. Wyjaśnij, jaki może być związek takiej pisowni z wymową utworu.**

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A series of 25 horizontal dotted lines for writing.

A series of horizontal dotted lines for writing.

Brudnopis

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

